

Kai Korpi

NUORISOTYÖ JA NETTI

Keskustelufoorumi Kempeleen seurakunnan nuorisotyössä

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Syyskuu 2009

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatustieteiden Ylivieskan yksikkö	Aika Syksy 2009	Tekijä/tekijät Kai Korpi
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi Nuoristyö ja netti – Keskustelufoorumi Kempeleen seurakunnan nuorisotyössä		
Työn ohjaaja KT Reetta Leppälä	Sivumäärä 37+3	
Työelämäohjaaja Antti Ristkari, Kempeleen seurakunta		
Tämä opinnäytetyö on toteutettu Kempeleen evankelis-luterilaisen seurakunnan nuorisotyölle. Työssä käsitellään internet-pohjaisen keskustelufoorumin käyttöä edellä mainitun seurakunnan nuorisotyössä. Tavoitteena oli tutkia, millaista hyötyä sovelluksesta on seurakunnan nuorisotyössä sekä miten se vaikuttaa nuorten keskinäiseen sekä nuorten ja työntekijöiden väliseen vuorovaikutukseen. Menetelminä tutkimuksessa on käytetty kyselytutkimusta, joka on toteutettu verkon kautta Webropol-palvelun avulla. Tulokset osoittivat, että enemmistö kyselyyn vastanneista käyttää keskustelufoorumiä informaation etsimiseen. Osa käytti foorumiä myös oman yhteyden muihin nuoriin ja työntekijöihin. Työssäni päädyin siihen, että keskustelufoorumi toimii hyvänä informaation välittäjänä ja antaa entistä paremman mahdollisuuden nuorelle vuorovaikutukseen oman ikäistensä sekä työntekijöiden kanssa.		
Asiasana nuorisotyö, internet, vuorovaikutus, nuoruus		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date Autumn 2009	Author Kai Korpi
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis Youth work and the internet – Internet forum as a part of youth work in Kempele parish		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä		Pages 37+3
Supervisor Antti Ristkari, parish of Kempele		
This research was commissioned by the Evangelical Lutheran parish of Kempele. The work deals with using an online discussion site in the youth work activities of Kempele parish. The aim was to investigate what kinds of benefits the software application has for the parish youth work, and how it affects the interaction between young people as well as between the young and the workers. The research was carried out through a questionnaire using the internet-based Webropol service. The results showed that the majority of respondents use the forum to find information. Some also used the forum to be linked to other young people and youth workers. The study showed that the forum serves as a good medium for providing information and it gives young people a better opportunity to interact with their peers and with employees.		
Key words youth work, youth, internet, interaction		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 NÄKÖKULMIA NUORUUTEEN	2
2.1 Nuoruuden historiaa	2
2.2 Nuoruuden määritelmiä	4
2.2.1 Varhaisnuoruus	4
2.2.2 Varsinainen nuoruus	5
2.2.3 Jälkinuoruus.....	8
2.2.4 Yhteiskunnallinen näkökulma	9
3 INTERNET, MIKÄ SE ON?	10
3.1 Internetin kehitys	10
3.2 Internet tilastoissa	11
3.3 Internetin keskustelufoorumit.....	13
3.4 Kirkko netissä	15
4 VUOROVAIKUTUS VERKOSSA	17
4.1 Sosiaaliset selitysmallit.....	17
4.2 CMC-teoriat	19
4.2.1 Vihjeteoriat.....	19
4.2.2 SIDE-teoria	22
4.3 Tutkimustuloksia verkkososiaalisuudesta	23
5 KYSELYN TOTEUTTAMINEN	25
5.1 Tulosten luotettavuus.....	26
5.2 Vastaajat.....	26
6 KESKUSTELUFOORUMIN ARVIOINTI	27
6.1 Aktiivisuus ja mielenkiinnonkohteet	27
6.2 Käyttötarkoitukset ja tavoitettavuus	28
6.3 Onko keskustelufoorumista hyötyä?	28
6.4 Nuorten ja työntekijöiden välinen kanssakäyminen	29

6.5 Nuorten kokemukset.....	30
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	31
8 POHDINTA.....	33
LÄHTEET.....	35
LIITE 1	

1 JOHDANTO

Internet on kaikkialla; kannettavissa tietokoneissa sekä matkapuhelimissa. Voisi myös sanoa, että melkein kaikki ovat internetissä; ihmiset, yhteisöt ja yritykset. Monelle etenkin sähköposti on tuttu ja melkein joka päivänen kommunikoinnin muoto, matkapuhelimesta puhumattakaan. Teknologian kehitys on viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajan ollut omalta paikaltani seurattuna hurjaa. Tieto kulkee maailmanlaajuisesti yhä nopeammin eikä kehitys näytä pysähtymisen merkkejä.

Ihmiset, etenkin nuoret, tuntuvat viihtyvän entistä enemmän verkon ihmeellisessä maailmassa. Nuorten keskinäinen vuorovaikutus on saanut aivan uudenlaisia piirteitä internetyhteyksien yleistymisen myötä. Erilaiset lyhenteet ja näppäimistön avulla tehtävät symbolit ovat nykyään näkyvä osa nuorten vuorovaikutuksessa. Yhteydenpito ystäviin hoituu kätevästi missä ja milloin vain. Esimerkiksi puhelinoperaattorit tarjoavat tiettyä kuukausimaksua vastaan pienikokoisen kannettavan tietokoneen, johon on liitetty matkapuhelinverkkoa hyödyntävä langaton laajakaista.

Seurakuntien nuorisotyössä nuoria kohdataan yleensä kasvotusten. Henkilökohmainen yhteydenotto tehdään yleensä esimerkiksi kirjeen kautta. Verkko asettaakin nuorisotyölle haasteen: kuinka jalkautua nuorten arkielämään internetin kautta? Tässä työssä käsittelen verkkopohjaisen keskustelufoorumin käyttöä Kempeleen seurakunnan nuorisotyössä. Tutkimukseni tarkoitus on selvittää, miten keskustelufoorumi toimii nuorisotyön työvälineenä ja miten nuoret sen kokevat.

2 NÄKÖKULMIA NUORUUTEEN

Moninaisuus ja ajallisesti vaikeasti rajattavuus kuvaavat hyvin nuoruutta, joka on kehitysjakso lapsuuden ja aikuisuuden välillä. Kuitenkin yleensä nuoruus sijoitetaan ikävuosien 12-22 väliin. Tänä aikana persoonallisuuden rakenteet järjestäytyvät uudelleen ja vakiintuvat. Psykykinen kasvu on voimakasta, mutta samaan aikaan ilmenee ajoittaista psyykkisten toimintojen taantumista, jonka myötä mielen työstettäviksi tulevat lapsuusajan erilaiset kehityskriisit, traumat ja toiveet. Nuoruusajan kehityksellisenä päämääränä on, että yksilö saavuttaa itse hankitun autonomian. (Aalberg & Siimes 2007.)

Yhteiskunnallisesti katsottuna nuoriso usein mielletään ryhmäksi, jolla on tarve kapinoida vallitsevaa arvojärjestystä vastaan. Se on rajaton muutosvoima. Kuitenkin tällainen radikalisoituminen on tilannesidonnaista, toisena aikakautena on herkempi pohja radikaalisuudelle kuin toisena. Joillakin tahoilla jopa pelätään nuorten konservatiivisuutta, sillä se saattaa olla merkki yhteiskunnan taantumisesta. Nuoriso usein mielletään myös aikakautensa muutosvoimaksi, valoisaksi tulevaisuudeksi, mutta se voidaan nähdä myös isona joukkona ongelmia. Näitä ongelmia tulee kontrolloida ja korjata. Nuorten kuuliaisuuden vähetessä turvattu tulevaisuus on uhan alla ja kontrolli nousee etualalle. (Sanakari & Jyrkämä 2005, 187-188.)

2.1 Nuoruuden historiaa

Nuoruus ilmiönä on itse asiassa suhteellisen uusi ilmiö, sillä se on syntynyt vasta 1900-luvulla. Nykyajan nuoruuden ominaispiirteitä ei ollut vielä olemassa teollistumista edeltävänä aikana. Tuolloin lapsuus määriteltiin vanhempien hoivissa

olon ajaksi ja se oli hyvin lyhyt. Ajallisesti se loppui 7-8 vuoden iässä. Tästä eteenpäin lapsella oli oikeus pukeutua aikuisten vaatteisiin ja häneltä alettiin odottaa aikuiselle tavanomaista käyttäytymistä. Lapsuuden loppumiseen liittyi usein myös lähtö kotoa vieraan palvelukseen. (Uusitalo 1985, 82.)

Murrosikä jätettiin täysin huomiotta myöhäisen fyysisen kypsyymisen ja henkisen iän määrittelemättömyyden vuoksi. Heikon ravinnon seurauksena fyysinen kypsyminen oli hitaampaa kuin nykyisin. Puberteetti alkoikin hiljalleen vasta 16-18 vuoden iässä ilman suurempia ulkonäköön vaikuttavia muutoksia. Nykyisiä, meille luonnollisia, käyttäytymisroolien vaihdoksia ei myöskään tapahtunut. Henkistä ikää ei määritelty yhteiskunnan taholta. Ikään sidottuja asioita eivät myöskään olleet koulutus, työssä käynti tai rikosoikeudellinen vastuunalaisuus. Lapsityövoiman ja yleisen koulutuksen myötä Eurooppaan syntyi niin sanottu tyypillinen murrosikäinen nuori. Koulunkäynti kesti toiselle vuosikymmenelle ikätoverien kanssa, jolloin he pysyivät vanhempien holhouksessa entistä pidempään. Taloudellisten olojen kohentuessa nuorten fyysinen kypsyminen nopeutui. Puberteetin alku laski toisen vuosikymmen alkupuolelle. (Uusitalo 1985, 82-83.)

Uusi nuoruus syntyi 1900-luvulla koulutuksen pidentyessä, jolloin nuoret voivat olla kaikissa muissa suhteissa aikuisia, mutta eivät ole vielä saaneet kosketusta heidän yhteiskuntaan työn ja ammatin puitteissa. Nuorten yhteiskunnallinen tehtävä on itsensä edelleen kehittäminen ja tarvittavien valmiuksien hankkiminen tulevaisuutta varten. Osattomuus tuotantoelämään antaa heille erilaisen kriittisen näkökulman yhteiskunnan järjestelmiin. (Uusitalo 1985, 83.)

2.2 Nuoruuden määritelmiä

Lapsuus voidaan käsittää vaiheeksi, jossa ihminen tarvitsee jatkuvaa hoivaa ja valvontaa. Hän ei kykene pitämään huolta itsestään tai muista, vastaamaan teoistaan eikä ymmärrä, mitä kussakin tilanteessa pitäisi aina tehdä. Aikuisuudeksi voidaan määritellä vaihe, jossa kaikki edellä määritellyt seikat ihminen kykenee hoitamaan. (Uusitalo 1985, 79.)

Autonomian, eli itsenäisen aseman, saavuttamiseksi nuoren on selvitettävä tähän muutoksen aikakauteen liittyvistä tehtävistä. Ensimmäinen tehtävä on pesäeron tekeminen omiin lapsuuden vanhempiin. Tällä tarkoitetaan etenkin luopumista vanhempien tarjoamasta tyydytyksestä, heihin sijoitetuista toiveista sekä heidän löytymistä uudelleen aikuisemmalla tavalla. Toinen tehtävä on seksuaalisuuden ja seksuaalisen identiteetin sekä ruumiinkuvan muuttumisen jäsentäminen, jotka ovat seurausta murrosiässä tapahtuvasta oman ruumiin hallintaan ottamisesta. Kolmanneksi on turvautumien omien ikätovereiden apuun vanhempien sijaan nuoruusiän kasvun ja kehityksen aikana. (Aalberg & Siimes 2007, 67-68.)

Nuoruusikä on mahdollista jakaa kolmeen osaan: varhaisnuoruus, varsinainen nuoruus (ikävuodet 15-17) ja jälkinuoruus (ikävuodet 18-22) (Aalberg & Siimes 2007, 68). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatustyössä varhaisnuoruus sijoitetaan yleisimmin ikävuosien 7-14 väliin (Poikien ja tyttöjen keskus ry, 2009).

2.2.1 Varhaisnuoruus

Varhaisnuoruuden aikakausi on vahvassa kytköksessä juuri alkaneeseen murrosikään. Fyysiset muutokset yksilön kehossa saavat aikaan levottomuutta, kiihtymystä, ruumiin hallinnan menettämisen tunteita ja näin myös hämmennystä. Oma

pienuus ja lapsenomaisuus, jotka ennen toimivat suojana, ovat väistymässä ja nuori voi vapaasti toteuttaa omat toiveensa ja halunsa. (Aalberg & Siimes 2007, 68.)

Varhaisnuoruutta läpi käyvää yksilöä varjostaa ristiriitaisuus, sillä toisaalta itsenäistymistarpeiden lisääntyminen aiheuttaa irtiottoa vanhemmista, mutta toisaalta taas tämä eriytymisen tarve synnyttää tarpeen palata takaisin riippuvuuteen. Tästä johtuen nuoren käyttäytyminen on hyvin aaltomaista vanhempiaan kohtaan: välistä noustaan oman itsenäisyyden vuoksi barrikadeille ja välistä taas palataan lapsenomaisuuteen. Vanhemmat näyttävät välistä yhdessä ja välistä erikseen autonomian saavuttamisen esteiksi, suvaitsemattomina ja itsekkäinä. Tämä johtuu nuoren rakentumisvaiheessa olevasta itsetuntemuksesta, joka johtaa itsetietoiseen käyttäytymiseen. Yksilöllisyys korostuu oman, perheen ulkopuolelta löytyvän, kaveripiirin etsimisellä, ajatuksien suojaamisena, ympäristön väärintymmärtämisenä. Perheen, ja etenkin kavereiden, tuki on nuorelle tärkeää. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69.)

Varhaisnuoruudessa ryhmät muodostuvat yleensä massoiksi, joissa yhteenkuuluvuuden tunne toimii kokoavana sekä hallitsevana voimana. Se on selvästi ratkaisu riippuvuusongelmalle, joka johtuu lapsuuden ajan toiveista, joista yksilö ei vielä ole pystynyt päästämään irti. Ryhmän sisällä on mahdollista kokeilla rajoja, saada äänensä kuuluviin ja purkaa erilaisia emotionaalisia latauksia. (Aalberg & Siimes 2007, 71-72.)

2.2.2 Varsinainen nuoruus

Siirtyminen varhaisnuoruudesta varsinaiseen nuoruuteen merkitsee muutoksia kaikkialla yksilön sosiaalisen elämän alueilla. Oman ikäisten kavereiden lukumää-

rä kasvaa samalla, kun perheen suhteet jäävät hieman taka-alalle. Nuori kohtaa uusia vaatimuksia ja odotuksia sosiaalisissa sitoumuksissa. Samalla nuori alkaa ottaa osaa yhteiskunnan perusrakenteiden toiminnoissa kuten taloudellisissa, juridisissa ja poliittisissa järjestelmissä. (Damon 1983, 251.) Käytännössä tämä esimerkiksi tarkoittaa kesätöiden tekemistä ja rikosoikeudellisen vastuun alkamisesta. Uutena lisänä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenenä 16-vuotta täyttänyt nuori voi äänestää seurakuntavaaleissa.

Varsinaisnuoruudessa varhaisnuoruuden yksilö on saanut ylläkepainet hallintaan ja alkanut tottua muuttuneeseen ruumiinkuvaansa. Varsinaisessa nuoruudessa seksuaalisuus nousee huomattavaan asemaan nuoren kehityksestä ja kasvusta puhuttaessa. Sen kautta nuori oppii entisestään ottamaan omaa kehoaan haltuun ja kohtaamaan sukupuolensa uudella tavalla kasvaen näin mieheksi tai naiseksi. Ikätovereiden vaikutus näkyy seurustelusuhteissa, joissa vahvistetaan omaa minuutta. (Aalberg & Siimes 2007, 69-70.) Samalla, kun nuori kohtaa seksuaalisen ulottuvuuden vastakkaisen sukupuolen kohtaamisissa, hänen muut ystävyssuhteensa saavuttavat uusia ja yksityiskohtaisempia tasoja (Damon 1983, 252). Omien kykyjen löytäminen ja kehittäminen sekä ympäristöön vaikuttaminen ovat huomattavia ominaispiirteitä varsinaisessa nuoruusvaiheessa (Aalberg & Siimes 2007, 69-70).

Aikaisemmista kehitysvaiheista poiketen nuoruudessa ystävyteen liitetään kaksi tärkeää ominaisuutta: lojaalisuus ja läheisyys. Nuori yleensä valitsee ja ylläpitää sellaista ystävyssuhdetta, jossa nämä kaksi ominaisuutta toteutuvat. Ystävyssuhde muodostumisessa tärkeää ovat molemminpuolinen ymmärrys (sisältää lojaalisuuden, joka kehittyy ajan myötä) sekä edellä mainittu läheisyys. Molemminpuolinen ymmärrys tarkoittaa toisen yksilön persoonallisuuden, toimintojen ja kykyjen arvostamista. Tähän liittyy läheisesti ajatus siitä, että ihmiset ovat keske-

nään erilaisia ja ainutlaatuisia, mutta joilla voi olla jotain yhteistä kuten esimerkiksi yhteistä elämänhistoriaa tai kiinnostuksenkohteita. Tämä vaikuttaa siihen tärkeään seikkaan, että nuori toivoo ymmärtävänsä toista ja tarvitsee toisen ymmärrystä vastaavalla tavalla. Erilaisuuden ymmärtäminen vaikuttaa ystävien valintaan, sillä kahden erilaisen persoonallisuuden yhteensovittaminen vaatii työtä, mutta samalla kumpikin pystyy hyödyntämään toistensa erilaisia kykyjä toisen hyväksi. Läheisyys ystävyysuhteissa rakentuu itsensä paljastamisen, luottamuksen ja yksioikeuden pohjalle. Läheisessä ystävyysuhteessa molemmat osapuolet voivat olla rauhassa sellaisia kuin ovat ja jakaa tunteitaan vapaasti keskenään. Tähän sisältyy luottamus, että yksityiset asiat pysyvät vain kaverisuhteen tai läheisen ystäväpiirin tiedossa. (Damon 1983, 252-254.)

Nuoren sosiaalisessa ympäristössä on selvästi huomattavissa kaksi erilaista ryhmärakennetta: kuppikunta ja joukkio. Yleisen määritelmän mukaan kuppikunta muodostuu kahdesta tai useammasta yksilöstä, jotka kokevat keskenään syvällisempää yhteenkuuluvuutta. Kuppikunnan toimintaan liittyy yhdessä kulkeminen erilaisissa paikoissa, yhteisten ajatusten jakaminen sekä jokaisen persoonallisuuden hyväksyminen jokaisen jäsenen osalta. Joukkio on yleensä jäsenmäärältään suurempi kuin kuppikunta sekä vähemmän yhtenäinen. Joukkion on myös vähemmän poissulkeva, sillä sen jäsenyys on määritelty löyhemmin kuin kuppikunnan. Kuppikunta onkin sosiaalisena järjestelmänä paljon rajoittavampi kuin joukkio, joka on vapaammin laajentuva ikätoverien alue. Nämä ryhmittymät eivät kuitenkaan ole täysin erillään toisistaan, sillä monessa joukkiossa voi olla mukana useitakin kuppikuntia. Kuppikunnan suhteellisen pieni koko ei ole sattumaa. Ryhmän koko usein vastaa perusperheen kokoa. Tämän vuoksi kuppikunnassa voi tuntea olonsa kotoisaksi, sillä kokonsa lisäksi se tarjoaa syvällisiä kohtaamisia. Kuppikunta luokin yleensä ensimmäisen perheen ulkopuolisen turvaverkon.

Joukkio tarjoaa kuppikuntalaiselle hieman laajemman sosiaalisen ympäristön, mutta pintapuolisen. (Damon 1983, 256-257.)

2.2.3 Jälkinuoruus

Myrskyisä nuoruuden alku päättyy rauhalliseen merenkäyntiin. Jälkinuoruus sijoittuu ikävuosien 18-22 välille ja sitä voidaan pitää ikään kuin kokoavana tiivistyksenä nuoruuden kehityksestä. Jälkinuoruudessa aikaisemmat kokemukset siis tiivistyvät yhdeksi suureksi kokonaisuudeksi ja kertovat siitä, mitä on olla mies tai nainen. Vanhempiin tehty irtiotto auttaa yksilöä lähestymään heitä uudestaan tassa-arvoisemmasta näkökulmasta. Heidän reaktioitaan sekä elämänkaariaan pystytään nyt tarkastelemaan neutraalimmin samalla tiedostaen, että yksilössä itsessään on piirteitä hänen vanhempiansa arvo- ja ajatusmaailmasta. Suhtautuminen vanhempiin heijastelee sitä, miten jälkinuoruudessa itsekeskeinen ajattelu alkaa väistyä ja nuori alkaa olla kykenevä empatiaan. Hän pystyy antamaan periksi, tekemään kompromisseja, siirtämään omia halujaan ja arvostamaan omaa sekä toisen yksityisyyttä. Jälkinuoruus ei kuitenkaan ole vain mutkan vaihe, jossa nuoruudesta laskeudutaan turvallisesti ja pehmeästi aikuisuuden lentoasemalle, vaan siihen liittyy läheisesti identiteettikriisi. Nuori tekee omaa tulevaisuuttansa koskevia valintoja, joissa hän sijoittaa itsensä omaa ydinperhettä laajempaan kontekstiin eli yhteiskuntaan. Hänestä tulee vastuuta kantava yhteiskunnan jäsen ja hänen ammatilliset päämäärät alkavat hiljalleen vakiintua. Perheen perustamisesta tehdään päätöksiä. (Aalberg & Siimes 2007, 70-71.)

2.2.4 Yhteiskunnallinen näkökulma

Asiaa voi lähteä tarkastelemaan yhteiskunnan näkökulmasta, sillä se omalta osaltaan rajaa ihmisen kehityksen vaiheet sekä niiden merkityksen ja sosiaalisen sisällön. Esimerkiksi meidän yhteiskunnassamme nuori saavuttaa aikuisen täysvaltaisen aseman päästessään koulutuksensa loppuun, saadessaan työpaikan, kyetesään elättämään itsensä sekä mahdollisen perheensä. Vaikka aikuisuuden tunnusmerkkejä ei ole vielä saavutettu, voidaan nuoruudeksi luonnehtia aikaa jolloin ns. lapsilta kielletty -ikärajat on ylitetty. Esimerkiksi julkisissa liikennevälineissä oikeus lastenlippuun päättyy tietyn iän jälkeen. Täysi-ikäisyyden raja on 18-vuotta, mutta hyvin usein tässä iässä nuori ei ole saavuttanut jo edellä mainittuja aikuisuuden tunnusmerkkejä. Biologisella iällä siis ei voi tarkasti määritellä nuoruutta. (Uusitalo 1985, 80-81.)

3 INTERNET, MIKÄ SE ON?

Kansainvälistä tietoverkkoa, joka koostuu suuresta määrästä erilaisia ja sovitulla tavalla yhtyeenliitetyjä verkkoja, kutsutaan Internetiksi. Internetillä ei ole mitään varsinaista keskushallintoa. Sitä kuitenkin koordinoidaan hyvin pitkälti erilaisissa kansainvälisissä järjestöissä. (Voipio & Uusitupa 2000, 147.) Monille internet-sana tuo ensimmäisenä mieleen luultavimmin tietokoneen www-selaimen ja itse www-sivut. Internet on kuitenkin paljon enemmän.

3.1 Internetin kehitys

Avaruussatelliitti Sputnikin laukaisu vuonna 1957 oli antanut uutta vauhtia idän ja lännen väliseen kilpavarusteluun, josta seurauksena Yhdysvaltojen puolustusministeriö perusti 1960-luvun alussa ARPAn. ARPA tulee sanoista Advanced Research Projects Agency, jonka tarkoitus oli edistää tutkimusta sekä auttaa kuromaan kiinni Neuvostoliiton saamaa etumatkaa. ARPA:n suojassa hautui eräs projekti nimeltään ARPANET, jonka pääajatuksena oli kehittää turvallinen tiedonsiirtojärjestelmä, joka mahdollisen ydinhyökkäyksen sattuessa ei menettäisi toimintavalmiuttaan. Tärkeää kehityksessä oli se, että järjestelmällä ei olisi keskusta, joka lamauttaisi tuhoutuessaan koko verkon, vaan pystyisi toimimaan vajavaisena. Tasavertaisiin solmuihin tukeutuva verkko täytti asetetut vaatimukset. Se ei tarvitse keskusta hallinnoimaan toimintaa, vaan verkon jokainen solmu pystyy autonomisesti vastaanottamaan ja lähettämään viestejä. Tieto liikkuu pieninä osasina, jotka pystyvät kiertämään esteet ja saattavat itsensä perille, vaikka osa solmukohtista ei toimisikaan. (Voipio & Uusitupa 2000, 147.)

Vuonna 1969 otettiin käyttöön neljä ensimmäistä solmukonetta ja kolmessa vuodessa ARPANET oli jo kymmenkertaistunut. 1970-luku oli kasvun aikaa. Kasvuun vaikuttivat verkon hajautettu rakenne, mikä mahdollisti helposti uusien koneiden lisäämisen. Myös ilmaiset ja vapaasti saatavilla olleet solmujen pystyttämishjelmat sekä laitteiden tasaisesti halpenevat hinnat edesauttoivat ARPANET:n kasvua. Vuonna 1983 armeijan verkko erkani ARPANETista omaksi verkoksi, MILNETiksi, jonka seurauksena laajeneminen Yhdysvaltojen ulkopuolelle helpottui. ARPANET muuttui Internetiksi 1980- ja 90-lukujen vaiheessa. Verkon kasvu on kiihtynyt entistä enemmän. Monista Internetiä kehittävästä yhteisöistä merkittävimmäksi on muodostunut alan ammattilaisista koostuva Internet Engineering Task Force eli IETF. Yhteisö yksi tehtävä on tunnistaa Internetissä ilmeneviä ongelmia sekä tehdä ehdotuksia niiden ratkaisemiseksi. IETF, kuten muutkaan samankaltaiset yhteisöt, ei ole standardiorganisaatio. Valmistajat kuitenkin pyrkivät noudattamaan niiden suosituksia. (Voipio & Uusitupa 2000, 147-148.)

Tarkkoja faktoja Internetin koosta tai käyttäjämääristä on mahdotonta saada selville sen luonteen vuoksi. Vuoden 2000 tammikuussa tehtiin tilastollinen IP-osoitteiden määrään perustuva tutkimus, jonka mukaan Internetiin oli liitetty yli 70 miljoonaa tietokonetta. Käyttäjää arvioitiin olevan tuolloin noin 300 miljoonaa. Kehityksen ennakointi on vaikeaa, mutta usein sitä voi yrittää tutkimalla nykytilanteen ja menneisyyden tietoja ja kytkeä niitä tiedossa oleviin muutoksiin. (Voipio & Uusitupa 2000, 148.)

3.2 Internet tilastoissa

Vuoden 2005 keväällä Suomessa internetiä käytti 15-74-vuotiaista 73 prosenttia, mikä on siis noin neljännes koko väestöstä eli noin 2,8 miljoonaa ihmistä. Verrattuna kevään 2002 tutkimukseen internetin käyttäjämääristä kasvua oli tapahtunut

noin kymmenen prosenttia. Huomattavaa on, että nopein kasvu oli tapahtunut 30-49-vuotiaiden keskuudessa, jossa internetin käyttö oli noussut jopa noin kahdella-kymmenellä prosentilla. Tässä tapauksessa internetin käyttäjäksi luokiteltiin henkilö, joka oli käyttänyt internetiä kolmen kuukauden aikana. Marraskuuhun 2005 mennessä 15-74-vuotiaista miltei 80 prosenttia oli kokeillut internetiä vähintään joskus. Päivittäiskäyttäjiä heistä oli hieman yli 50 prosenttia. Yli 60-vuotiaista aktiivisia vakiokäyttäjiä oli vähiten muihin ikäluokkiin nähden. Internetpalvelut tavoittavat suurella todennäköisyydellä alle 40-vuotiaat henkilöt, sillä heidän päivittäinen internetin käyttö on niin säännöllistä. Alueelliset erot ovat sen sijaan pienemmät: pääkaupunkiseudun ja maaseudun välinen ero päivittäisessä internetin käytössä on 25 prosenttiyksikön tasoa. Internetin käyttötiheyteen eri ikäluokkien välillä vaikuttavat sosiaalinen elämä, laajakaistayhteyksien hankinnan ja osaamisen puutteellisuudet. (Nurmela 2006, 54-55, 58-61.) Usein myös opiskelut ja työ vaativat internetin käyttöä, sillä iso osa ihmisten ja ryhmien välisestä kommunikoinnista sekä informoimisesta hoidetaan sähköpostilla. Ilman internet-yhteyttä voi helposti niin sanotusti helposti pudota pois kelkasta.

Keväällä 2005 yleisimpiä internetin käyttötarkoituksia olivat sähköposti (86 prosenttia), tavaroihin ja palveluihin liittyvä tiedonetsintä (85 prosenttia) ja pankkiasioiden hoitaminen (76 prosenttia). Vuodesta 2003 lähtien etenkin pankkiasioiden hoitaminen internetin kautta on lisääntynyt huomattavasti. Vuoden 2004 kevääseen verrattuna kasvua oli pankkiasioiden hoitamisen lisäksi tapahtunut tuotteiden ja palvelujen ostamisessa, matka- ja majoituspalvelujen selailussa ja internetpuheluissa. Suurta suosiota ovat saaneet pikaviestipalvelut kuten esimerkiksi Skype ja Messenger sekä erilaiset chatit ja keskustelupalstat. Yhteystyyppien vaihtaminen laajakaistaliittymiin on vauhdittanut internetin käyttöä ja etenkin sen viihteellistä osuutta. (Nurmela 2006, 61-62.)

3.3 Internetin keskustelufoorunit

Verkkofoorumeilla tarkoitetaan yleensä järjestelmiä, joissa voi joko keskustella julkisesti tai suljetussa yhteisössä. Käsitteellä ”keskustelu” tarkoitetaan tässä tapauksessa lähinnä kirjoittamista ja lukemista, koska foorumit ovat yleensä tekstipohjaisia. Foorumi voidaan jakaa osiin sen yhteyksien ja nimien perusteella: alueet, palstat, ryhmät ja niin edelleen. Palsta-sana toimii yhä useammin yleisenä nimityksenä, jolla tarkoitetaan tietyn aiheen ympärille kehittyvää keskustelua. (Korpela 2007, 283.)

Foorumista voidaan käyttää myös nimitystä internet-palvelu, jossa yksityinen henkilö tai organisaatio tarjoaa tilan ja mahdollisuuden ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Yleisimpiä tämän tyyliä palveluja ovat sähköposti, perinteiset internet-sivut, tiedostonsiirto, postituslistat, chat-palvelut, BBS (Bulletin Board System)- ja usenet-keskusteluryhmät. Myös muut sosiaaliseen kanssakäymiseen ja pelaamiseen tarkoitetut verkkoympäristöt kuuluvat tähän tarjontaan. (Arpo 2005, 31.) Kempeleen seurakunnan nuorisotyön keskustelufoorumi on palvelutyypiltään BBS-keskusteluryhmä.

Foorumeilla käytävän keskustelun taso vaihtelee hyvin paljon laidasta laitaan. Yleisesti ottaen voidaan ajatella, että teknisiä sekä käytännöllisiä aiheita lähellä olevat palstat sisältävät paljon enemmän asiallisempaa tekstiä kuin ajatuksiin, mielipiteisiin, maailmankatsomuksellisiin tai henkisiin teemoihin pohjautuvat. Huomioitavaa on myös, että isossa keskusteluryhmässä on melkein aina henkilöitä, joiden kirjoitukset on hyvä jättää omaan arvoonsa muutaman näytteen jälkeen. Kielenkäyttöä muun muassa valvotaan foorumeilla, joillakin vähemmän kuin toisilla. Yleensä foorumeille on rekisteröidyttävä käyttäjäksi ennen kuin pystyy kir-

joittamaan haluamalleen aihealueelle. Tämä yleensä jo rauhoittaa häiriköintiä. (Korpela 2007, 283-284.)

Tekstin laadun lisäksi myös keskustelun aktiivisuus vaihtelee myös huomattavasti. Joitakin foorumeja voidaan kutsua kuolleiksi, sillä niihin saatetaan kerran tai kahdesti kuukaudessa kirjoittaa viestejä. Aktiivisempiin palstoihin saatetaan taas kirjoittaa satoja viestejä päivässä. Aktiiviset foorumit vaativat uuden aiheen aloittajilta enemmän, sillä otsikon täytyy herättää huomiota. Turhat isot kirjaimet ja huutomerkki eivät läheskään aina takaa aiheen menestymistä. Jokaisella foorumilla on omat tapansa ja sääntönsä, joita on hyvä noudattaa. Kätevimmin näihin pääsee kiinni osallistumalla keskusteluun tai seuraamalla tiiviisti palstan viestintää. (Korpela 2007, 284.)

Suosituimmat foorumit tällä hetkellä ovat Internetissä toimivat palstat, joiden käyttö tapahtuu selaimen avulla. Käyttö perustuu siis selaimen perinteisiin toimintoihin ja on siksi suosittua. Tämä tarkoittaa käytännössä mm. sitä, että viestejä luetaan normaalien linkkijärjestelmien kautta. Kirjoittaminen on myös helppoa yksinkertaisten lomakkeiden ansiosta. Kuten edellä mainittiin, kirjoittaminen vaatii yleensä foorumille rekisteröitymisen. Foorumit pyörivät erilaisilla sivustoilla. Osassa keskitytään koko sivuston yhteiseen aiheeseen, toisissa aiheita voi olla paljon erilaisia. Viestejä voi yleensä vapaasti lukea ja viestit ovat yleensä tuoreusjärjestyksessä uusimmasta vanhimpaan tai toisinpäin. (Korpela 2007, 286.) Foorumia hallinnoivasta tahosta riippuu se, millaisia oikeuksia palstoille luodaan. Kempeleen seurakunnan keskusteluforumilla lähes kaikkia palstoja voi lukea ilman, että tarvitsisi rekisteröityä käyttäjäksi. Sen sijaan kirjoittaminen vaatii rekisteröitymisen.

3.4 Kirkko netissä

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on huomionnut myös verkon suosion kansalaisten keskuudessa. Asiaan paneutunut työryhmä esittääkin, että vuoteen 2015 mennessä seurakunnat olisivat kehittäneet vuorovaikutteisia verkkopalveluja, joita käytetään hengellisessä toiminnassa. Tärkeää on myös se, että näiden palvelujen kautta seurakuntalaiset löytäisivät apua omaan hengelliseen elämäänsä. Kirkko on alustavasti lanseerannut verkkokirkko-nimellä suunnitellun verkkoympäristön, jonka halutaan sisältävän samanlaisia hengellisen elämän toiminnan muotoja kuin kasvokkain tapahtuvassa seurakunnan toiminnassa. Verkkokirkko ei ole yksittäinen, erillinen osa-alue, vaan se liittyy kirkon omien evl.fi -sivujen sekä paikallis-seurakuntien internetsivujen avoimiin ja yhteisöllisiin verkkopalveluihin. (Kirkkohallitus 2007, 1, 5.)

Verkkokirkon tavoitteena on, että niin kirkon jäsenet kuin kansalaiset tulisivat entistä paremmin tietoisiksi kirkon läsnäolosta verkossa, kirkon toiminta verkossa mahdollistaa verkon kautta osallistumisen sen hengelliseen elämään, kohtaisivat toisiaan sekä työntekijöitä verkkokirkossa ja osallistuisivat sekä toimisivat aktiivisesti verkkokirkon palveluissa. Verkkokirkko pyrkii olemaan mukana jo valmiissa verkkoyhteisöissä, luomaan omia avoimia verkkopalveluja kristittyinä elämistä varten sekä luomaan suljettuja yhteisöjä, joissa osallistujalta edellytetään sitoutuneisuutta, aktiivisuutta sekä motivaatiota enemmän avoimiin palveluihin nähden. Sisällöltään verkkokirkko pyrkii tarjoamaan rikkaan ja monipuolisen elämän verkossa. Tähän liittyy olennaisena kohtaaminen, rukous, jumalanpalvelus, hiljentyminen, sielunhoito, diakonia ja hengellinen kasvu. (Kirkkohallitus 2007, 10.) Jotta hanke onnistuisi kunnolla, on seurakuntien työntekijöitä koulutettava verkkopohjaisten sovellusten käyttämiseen ja niiden kehittämiseen (Tornivaara 2007, 12-13).

Yksi hyvä esimerkki verkkokirkon toteutumisesta on Lastenkirkko.fi –sivusto. Kyseessä on nimenomaan lapsille suunniteltu virtuaalinen kirkko, jossa on mahdollista esimerkiksi mahdollista pelata pelejä, tavata ihmisiä, tutustua kirkon symboliikkaan ja chattailla eli keskustella reaaliaikaisesti toisen henkilön kanssa verkon välityksellä. Pelin jokaisen hahmon takana on ihminen ja palvelun toteuttamisessa on mukana, esimerkiksi chatissa, koulutettuja seurakuntien lapsi- ja nuorisotyöntekijöitä. (Oksanen 2009, 4.)

Pariskunnat on huomioitu kirkon verkkokirkon suunnittelussa. Virtaa välillämme –parisuhdekurssille on mahdollista osallistua myös internetin välityksellä. Palvelun käyttö vaati ilmoittautumisen ja kurssi järjestetään tiettyinä ajankohtana. Ilmoittautuneet pariskunnat suorittavat kurssin verkon kautta tehden yhteisiä parisuhdetehtäviä sekä keskustellen muiden pariensa kanssa. Keskusteluissa käytetään vain omia etunimiä eikä toisten asuinpaikkakuntia, iä, ammatteja tai opiskelualoja saada tietoon. Virtaa välillämme –kurssi on suunnattu 18-39 –vuotiaille pareille, joilla ei ole meneillään ammattiapua vaativaa kriisiä ja jotka ovat kiinnostuneet läheisyyden lisäämisestä. Kurssin aikana ryhmissä keskustellaan muun muassa tunteiden tunnistamisesta, ristiriitatilanteiden selvittämisestä sekä seksuaalisuudesta. (Virtaa välillämme –nettikurssi 2009.)

4 VUOROVAIKUTUS VERKOSSA

Sosiaalisen vuorovaikutuksen perusmuodoksi on usein määritelty Peräkylän (2001) mukaan kahden tai useamman ihmisen välinen vaikuttaminen, joka tapahtuu kaikkien ollessa fyysisesti läsnä paikalla. Tämän tilanteen johdannaisina tulevat välittyneet vuorovaikutusmuodot, joita ovat muun muassa puhelin ja sähköposti. Kasvokkaaseen tilanteeseen perustuva vuorovaikutuksen määritelmä onkin tämän hetken viestimien kannalta hankala lähtökohta. (Matikainen 2001, 15-16.) Esimerkiksi juuri www-pohjainen keskustelufoorumi ei täyttäisi vuorovaikutuksen perusmuodon kriteerejä sen tekstipohjaisuuden vuoksi.

4.1 Sosiaaliset selitysmallit

Miten vuorovaikutuksen ytimeen voi päästä käsiksi ja saada selville, mikä sen perimmäinen tarkoitus on? Yksi tapa lähteä hakemaan vastausta kysymykseen on tarkastella sosiaalisuuden yleisiä selitysmalleja. (Matikainen 2001, 16.)

Sosiaalisen vaihdon teoriassa lähdetään liikkeelle siitä, että sosiaalisuus pohjautuu vaihtoon. Me ihmiset olemme siis itsekkäitä ja tavoittelemme vain omaa etuamme. Vaihdon kohde voi olla melkein mikä vain kuten esimerkiksi rakkaus, tieto ja palvelu. Tärkeää tässä selitysmallissa on henkilön kokema tasasuhta eli ansionmukainen jakaminen ja oikeudenmukaisuus. Heikon tästä mallista tekee se, että se ei pysty selittämään esimerkiksi vanhempien rakkautta lastansa kohtaan. (Matikainen 2001, 16-17.)

Ajatus mielipiteiden ja näkemysten vertailemisesta hankittaessa tietoa sosiaalisesta todellisuudesta sekä omasta identiteetistä kuuluu sosiaalisen vertailun teoriaan,

jonka pohjana on sosiaalipsykologia. Olennaisena osana tätä teoriaa on kognitiivinen dissonanssi eli ihmisten oletetaan välttävän kognitiivisia ristiriitoja. (Matikainen 2001, 17.)

Erilaisia lähestymistapoja käsittävä sosiaalinen konstruktionismi ei niinkään ole yksittäinen teoria, vaan laaja näkökulma. Se käsittää joukon lähestymistapoja kuten esimerkiksi diskurssianalyysin (kielen käytön tutkinta), symbolisen interaktionismin ja etnometodologian (yksilön arkielämässä noudattamien sääntöjen tutkiminen), joille on yhteistä ajatus ihmisestä sosiaalisen vuorovaikutuksen tuotteena sekä sosiaalisen todellisuuden luonnin tapahtumisesta vuorovaikutuksessa. Tämä näkökulman syntyä voidaan pitää vastapainona sosiaalisen vaihdon ja vertailun individualistiselle näkemykselle. (Matikainen 2001, 17.) Vuorovaikutuksessa ei siis vaihdeta itsekkäästi rakkautta tai tietoa, vaan ihmisen identiteettiä ja todellisuutta luodaan joko osittain tai kokonaan vuorovaikutuksen kautta.

Historiallinen selitysmalli ei ota kantaa sosiaalisuuden perustaan. Se keskittyy enemmänkin siihen, millaista sosiaalinen vuorovaikutus on kussakin yhteiskunnan kehitysvaiheessa. Yleisen ja ajattoman perustan luominen onkin mahdotonta jatkuvan yhteiskuntamuutoksen myötä. (Matikainen 2001, 17.) Esimerkkinä voisi miettiä vuorovaikutusta kylmän sodan aikana ja sen jälkeen. Kylmän sodan jälkeinen vuorovaikutus on varmasti ollut vapaampaa sekä selkeästi globaalimpaa.

Näillä malleilla pyritään antamaan yleisellä tasolla kuvaa siitä, mitä sosiaalinen vuorovaikutus on. Hyvin olennaista on se, millaisia merkityksiä annamme ollessamme mukana vuorovaikutuksessa. Se, että esimerkiksi jonkin keskustelualueen palsta sisältää todella paljon viestejä, ei vielä tee siitä vuorovaikutusta. Vuorovaikutuksen siitä tekee se, miten viestit vaikuttavat ihmisiin. Vuorovaikutus ei siis ole määrällinen ilmiö. Vaikuttamiseen liittyy läheisesti myös kysymys siitä, että nou-

seeko yksilöiden yhteisestä sosiaalisuudesta jotain sellaista, jota ei voi palauttaa yksilöihin. Tällaisia asioita voivat olla mm. säännöt. Pelkkä yksilöiden tutkiminen ei riittäisikään, vaan suurennuslasi olisi suunnattava yksilöiden sosiaalisesta vuorovaikutuksesta kumpuavaan sosiaaliseen ilmiöön. (Matikainen 2001, 18.)

Verkon kautta tapahtuva vuorovaikutus on välinekeskeistä ja itse välineet voidaan ryhmitellä seuraavasti: kahden henkilön välinen tekstipohjainen vuorovaikutus, useamman henkilön välinen tekstipohjainen vuorovaikutus, vahvasti kontekstiin sidottu useamman henkilön välinen tekstipohjainen vuorovaikutus, puheeseen perustuva vuorovaikutus sekä äänen, kuvan ja tekstin hyödyntäminen vuorovaikutuksessa. Näistä kolme ensimmäistä ovat olleet pitkään suosituissa asemassa, mutta kaksi viimeistä ovat nopeasti nostamassa päätään. (Matikainen 2001, 25.)

4.2 CMC-teoriat

CMC on lyhenne termistä computer-mediated communication. Vapaasti suomennettuna se tarkoittaa tietokonevälitteistä viestintää. (Matikainen 2006, 180.) Kuten aiemmin mainitsin, verkossa tapahtuva viestintä ei täysin sovi ns. normaalin vuorovaikutuksen muottiin. Ohessa otan esille vihjeteorioita, jotka painottavat erilaisten sosiaalisten vihjeiden vähäisyyttä, sekä SIDE-teoriaa.

4.2.1 Vihjeteoriat

Matikaisen (2001) mukaan verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta pidetään sosiaalisesti vihjeettömänä, sillä siitä puuttuu nonverbaalinen viestintä. Spearsin ja Lean (1992) mukaan sosiaalisiin vihjeisiin liittyy kolme erilaista keskeistä teoriaa, joista ensimmäinen on sosiaalisen läsnäolon malli. Se korostaa välineen antamaa sosiaa-

lisen läsnäolon ominaisuutta. Eli mitä suurempi läsnäolo, sitä suurempi vaikutus. Spearsin ja Lean (1992) kaksi muuta teoriaa ovat vihjeettömyysmalli ja sosiaalisten vihjeiden malli. Nämä kaksi ovat keskenään samankaltaisia, sillä niissä molemmissa ovat ongelmana väline- ja informaatiokeskeisyys. Sosiaalisuus on suoraan verrannollinen välittyneen informaation määrään. Vihjeettömyysmallin ydin ovat sosiaaliset vihjeet sekä niiden määrän ja laadun vaikutus psykologiseen etäisyyteen. Idea on se, että verkossa ilmenevän vihjeettömyyden seurauksena ajaututaan psykologiseen etäisyyteen, jolloin ollaan tehtäväkeskeisessä viestinnässä. Tietokonevälitteistä viestintää ja sosiaalipsykologista perspektiiviä edustaa kolmas teoria: vähentyneiden sosiaalisten vihjeiden malli. Tässä mallissa keskeistä on sosiaalisten ja kontekstuaalisten vihjeiden puute, joka johtaa heikkoihin sosiaalisiin normeihin sekä rajoitteisiin. Sosiaalisten vihjeiden puute on siis yhteistä kaikille kolmelle mallille ja siihen liittyy moni tekijöitä kuten esimerkiksi osallistuminen, valta, johtajuus, yhteistyövaikeudet ja deindividuaatio. Näiden yhteisvaikutus näkyy mielipiteiden siirtymisenä kohti ryhmän enemmistön kantaa. Väline on iso osa kaikkia malleja. Kaikissa teorioissa on yhteistä myös välineen käyttöön vaikuttava sen kyky kuljettaa itse informaatiota eteenpäin. (Matikainen 2006, 180-181.)

Spearsin, Lean ja Postmesin (2001) mukaan edellä mainituille vihjeettömyysteorioille läheinen käsite on ns. media richness –teoria. Sen mukaan välineen käyttöön vaikuttaa sen kyky välittää informaatiota eli toisin sanoen esimerkiksi puhelin on paljon rikkaampi väline informaation tarjoajana kuin perinteinen kirje. Tämä johtuu esimerkiksi siitä, että puhelimen kautta äänen eri sävyt antavat enemmän informaatiota, kuin pelkkä teksti. Välineen ns. rikkaus myös määrittelee sen, kuinka usein sitä käytetään. Media richness – ja vihjeteorioiden ongelmana on sosiaalisen tavoittaminen, sillä ne korostavat informaation määrää sekä sen tarjoamaa välinettä. Tämän lisäksi mallit saavat kritiikkiä Lamerichsin ja te Molderin (2003) mukaan

individualismin painottamisesta sekä anti-normatiivisen käyttäytymisen perusteettomasta korostamisesta. (Matikainen 2006, 181.)

Viestinnällinen kaistanleveys ja epäyksilöllistyminen (eli deindividuaatio) ovat käsitteitä, joiden ympärillä vihjeteoriat läheisesti pyörivät. Viestinnällinen kaistanleveys tarkoittaa Waltherin ja Parksien (2002) mukaan käytettävän teknologian kykyä kuljettaa viestintään liittyviä vihjeitä, etenkin nonverbaalisia. Välineen sosiaalisuuden tehokkuuden mittarina on ollut informaation välittämisen ja vaihdon tehokkuus, mikä sinänsä ei riitä sosiaalisuuden mittaamiseen. Epäyksilöllistyminen taas on Wattin, Lean ja Spearsin (2002) mukaan kuvaa tapahtumaa, jossa laajemmassa ihmisjoukossa henkilön yksilöllisyys katoaa. Käsite painottaa viestinnällisen kaistanleveyden kanssa välineen vihjeettömyyttä, mutta ottaa huomioon välineen mukanaan tuomat psykologiset tilat. Molemmissa käsitteissä ongelmana on se, että sosiaalisuutta on vaikea ymmärtää välineen, tässä tapauksessa verkon, ominaisuutena. (Matikainen 2006, 181-182.) Ymmärrettävästi internet-pohjainen keskustelufoorumi ei ole paras mahdollinen nonverbaalisten vihjeiden kuljettaja.

Waltherin ja Parksien (2002) mukaan sosiaalisen informaation prosessointi –teoria eli SIP (social information processing) ottaa mukaan kantaa niin verkkopohjaisessa kuin kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa ilmeneviin sosiaalisten vihjeiden erilaiseen luonteeseen. Teoria mukaan nonverbaalisien vihjeiden puuttuminen ei tarkoita sitä, että verkossa tapahtuva vuorovaikutus olisi vihjeetöntä. Verkossa vihjeitä voi löytää viestin lähetystavasta ja ajasta, sisällöstä sekä tyylistä. Etenkin tekstipohjaisessa viestinnässä on käytössä omat vihjeensä ja siihen perustuen on kehitelty omia järjestelmiä, kuten esimerkiksi hymiöt. Aina on kuitenkin syytä muistaa, että kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa vihjeet ovat paljon monitasoisempia sekä dynaamisempia. (Matikainen 2006, 182.)

4.2.2 SIDE-teoria

Muun muassa Barnesin (2003) mukaan sosiaalisen samaistumisen/deindividuaation teoria eli niin sanottu SIDE-malli on vastaus edellä esitetyille vihjeettömyysteorioille. Vaikka se osittain perustuu niihin, siinä on lisänä sosiaalisen identiteetin teoria. Tämä tarkoittaa minäkuvaa, joka perustuu ryhmäjäsenyyksiin. Yksilö pyrkii siis suosimaan ryhmiä, joihin kuuluu sekä samaistumaan sellaisiin ryhmiin, jotka hän kokee vetovoimaisiksi. Verkossa vuorovaikutus voi olla ryhmän normeihin sitoutuvaa johtuen sosiaalisuuden ja sosiaalisen identiteetin painostuksesta. Tämä on selkeä ero vihjeettömyysteorioihin. Lähtökohtina SIDE-mallissa ovat visuaalinen anonyymiteetti, kohonnut yksityisyys ja fyysinen eristäytyneisyys, joiden jälkeen esiin tulevat persoonallisen sekä sosiaalisen identiteetin korostus sekä ryhmän tärkeyden arviointi. Nämä ovat ne tekijät, joiden kautta perustellaan niin ryhmän kuin henkilökohtaisille normeille lojaalia käyttäytymistä sekä täten myös ryhmäpolarisaatiota. Watt ym. (2002) mukaan tärkeä normatiivista käyttäytymistä tuottava välittävä prosessi on ryhmään samaistuminen. (Matikainen 2006, 182-183.)

SIDE-teoriaa on kritisoitu Lamerichin ja te Molderin (2003) mukaan sen oletuksesta, jonka mukaan identiteetin rakentuminen perustuu ennalta määrättyihin kategorioihin eikä dynaamiseen verkkovuorovaikutukseen. Identiteetit lasketaan yksilöllisiksi etenkin kognitiivisten prosessien kohdalla. Kritiikkiä tulee myös Spearsin ym. (2001) mukaan SIDE-mallin testaamisesta vain koeolosuhteissa, jolloin kontekstia ei voida huomioida kunnolla. Normien vaikutusta toimintaa ohjaavina tekijöinä on myös kritisoitu sekä sitä, että erilaisia ryhmiä ei erotella. (Matikainen 2006, 183.)

4.3 Tutkimustuloksia verkkososiaalisuudesta

Amerikassa tehdyn tutkimuksen mukaan internetin kautta hoidettavasta yhteydenpidosta on tullut olennainen osa nuorten sosiaalista elämää. Internetillä on korvattu osa kasvotusten ja puhelimen kautta tapahtuvasta vuorovaikutuksesta. Internetin vaikutuksesta aiemmin kuihtuneet ystävyysuhteet ovat saaneet uutta puhtia, parisuhteita on aloitettu sekä lopetettu reaaliajassa, suuri osa tekee yhteisiä ajankäyttöön liittyviä suunnitelmia ja vaikeiden keskustelujen hoitaminen on helpottunut netin antaman emotionaalisen etäisyyden ansioista. Kuitenkin tämän-tyyppinen yhteydenpito on aiheuttanut ikävyyksiä sosiaalisiin suhteisiin, sillä vihjeetön viestintä aiheuttaa väärinymmärryksiä puolin ja toisin. (Lenhart, Lewis & Rainie 2003, 354-355, 360.)

Melkein puolet tutkimukseen osallistuneista olivat sitä mieltä, että internet on parantanut heidän ystävyysuhteitaan. Yhteydenpito moneen eri henkilöön samaan aikaan auttaa pitämään yllä kontaktia, mutta se tosin estää osittain ystävyysuhteen etenemisen syvällisemmäksi. Joiltain osin internet on auttanut nuoria sosiaalistumaan useampiin ihmisiin, mutta vain vähemmän henkilökohtaisella tasolla. Uusien ystävyysuhteiden solmiminen internetin kautta on yleisempää nuorempien käyttäjien kohdalla. Suurin osa kuitenkin mieluummin tapaa sattumavaraisesti uusia ihmisiä netin kautta, mutta jättää syvemmän kontaktin solmimisen kokonaan pois. Suurin osa kyselyyn osallistuneista oli sitä mieltä, että internet ei vie kovin paljon aikaa kasvokkain tapahtuvasta vuorovaikutuksesta. (Lenhart ym. 2003, 355.)

Osalle teini-ikäisistä internet antaa vapauden olla enemmän oma itsensä, mikä helpottaa ystävyysuhteiden solmimisen netin kautta kuin mitä se olisi kasvokkain tapahtuvassa tilanteessa. Tämä sen vuoksi, että vuorovaikutuksessa keskity-

tään enemmän toisen persoonallisuuteen ja älykkyyteen kuin ulkonäköön sekä siihen liittyviin tyylliseikkoihin. Moni tosielämässä heikosti sosiaalisesti pärjäävä nuori kääntyykin enemmän netin puoleen, kun hän haluaa solmia uusia sosiaalisia suhteita. Vahvat sosiaaliset taidot omaava yksilö sen sijaan käyttää netin apuja vahvistaakseen jo olemassa olevia kaverisuhteita. Internetin kautta tapahtuvien sosiaalisten kanssakäymiseen liittyen reilulla puolella nettiä käyttävistä teinikäisistä on useampi käyttäjänimi tai sähköpostiosoite. Yksi syy tähän on se, että toisen käyttäjänimen/sähköpostiosoitteen turvin henkilö voi pitää yhteyttä vain tiettyihin henkilöihin. On siis erikseen niin sanottu yleinen kanava ja salainen, jonka vain läheisimmät ihmiset tietävät. Eri käyttäjänimien ja sähköpostiosoitteiden omistaminen on myös tapa tehdä eräänlaista identiteettikokeilua. Toisen käyttäjänimen turvin voi esittäytyä ihan erilaisena ihmisenä kuin, mitä oikeasti on. (Lenhart ym. 2003, 355-357.)

Suurin luottamuksen osoitus internetin kautta sosiaalista elämää hoitavalle nuorelle on se, että hän jakaa käyttäjänimen/sähköpostiosoitteen salasanan toisen kanssa. Kuitenkin salasanan antamisella on omat riskinsä, etenkin silloin, kun ystävyysuhteessa on eripuraa ja toinen voi käyttää väärin toisen henkilökohtaisia tietoja aiheuttaen tälle ikävyyksiä. (Lenhart ym. 2003, 358). Esimerkkinä tästä voisi olla seurustelusuhteen lopettaminen toisen nimissä. Myös toisen henkilökohtaisen käyttäjänimen turvin osa nuoriste tekee kepposia ystävilleen ottamalla yhteyttä ystävänsä ja esittämällä jotain toista. Etenkin erilaisissa chat-sivustoissa tämä on yleistä. Kuusi prosenttia nuorista myöntää tehneensä tämän tyyppistä pilaa. (Lenhart ym. 2003, 360-361.)

5 KYSELYN TOTEUTTAMINEN

Loppujen lopuksi opinnäytetyöni ei selkeästi painotu kokonaan kvantitatiiviseen tai kvalitatiiviseen tutkimukseen, vaan pikemminkin kyseessä on molempien yhdistelmä. Kvantitatiivinen lähestymistapa näkyy työssäni etenkin tutkimusaineiston keräystavassa, mikä tapahtui kyselylomakkeella. Kvalitatiivinen lähestymistapa näkyy siinä, että lähtökohtana halusin lähteä kuvaamaan todellista elämää sekä pyrkiä löytämään tosiasioita tutkimuskohteeseen liittyen. Tutkimuksen tarkoitus haarautuu myös kahtia, sillä se on osittain kartoittava ja osittain kuvaileva. Kartoittava siinä mielessä, että tutkimuksen avulla haluttiin vastausta keskeiseen tutkimusongelmaan: mitä hyötyä keskustelufoorumista on Kempeleen seurakunnan nuorisotyössä. Kyseessä oli täysin uudenlainen tapa, ilmiö, olla läsnä nuorten arkielämässä ja halusin nähdä, mitä keskustelufoorumin käyttöön oton jälkeen tapahtuu. Halusin myös dokumentoida tutkimuksen pohjalta nousevia mielenkiintoisia piirteitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 129-130, 152.)

Tutkimusstrategiana päädyin käyttämään survey-tutkimusta, joka omalta osaltaan sopi etenkin kuvailevan tutkimuksen tarkoitukseen (Hirsjärvi ym. 1997, 125, 130). Toteutin tutkimukseni käyttämällä Webropol-kysely – ja tiedonkeruusovellusta. Kyselystä tiedotettiin keskustelufoorumin kautta. Foorumin kautta pystyi lisäksi lähettämään jokaiselle sinne kirjautuneelle massasähköpostin aiheesta. Kysymyksiä oli yhteensä 13 kappaletta (LIITE 1), joista 11 oli monivalintakysymyksiä ja 2 avoimia. Kysymyksillä 1.-3. pyritään selvittämään asioita vastaajasta, 4.-7. halutaan tietää vastaajan aktiivisuustaso sekä mielenkiinnonkohteet foorumiin liittyen, kysymykset 8.-11. pyrkivät tarkentamaan foorumin käyttötarkoituksia ja tavoitettavuutta. Kysymykset 12. ja 13. antavat vastaajalle mahdollisuuden antaa kehitysehdotuksia ja muuta palautetta.

5.1 Tulosten luotettavuus

Kyselyyn vastasi yhteensä 31 henkilöä. Tämä määrä oli mielestäni hieman pienehkö. Vastaajamäärän alhaisuuteen vaikutti se, että foorumi, sekä Kempeleen seurakunnan nuorisotyön oman internetsivut, olivat vielä osittain tuntemattomia. Mikäli asiasta ei kunnolla vielä tiedä, miten siihen voi vaikuttaa? Vastaajamäärään vaikutti ilmeisesti myös se, kuinka usein foorumin rekisteröitynyt käyttäjä seurasi sitä. Ennen kyselyn toteuttamista keskustelufoorumi oli ollut toiminnassa noin 8 kuukautta. Tässä ajassa vuorovaikutus foorumilla ei ollut ehtinyt kasvaa niin vilkkaaksi, että se olisi kunnolla integroitunut nuorten arkielämään.

5.2 Vastaajat

Kyselyyn vastanneista yli puolet (51,6%) oli miehiä. Käytännössä tämä tarkoitti vain yhden vastaajan verran enemmän, sillä miehiä oli 16 ja naisia 15. Vastaajista ylivoimaisesti suurin osa (90,3 %) asui vakituisesti Kempeleessä ja he olivat enimmäkseen 16-20 -vuotiaita (54,8 %) eli rippikoulun käyneitä. Jaetun toisen sijan saivat 10-15 vuotiaat, joihin lukeutuu niin rippikoulun käyneitä kuin alakoulu-laisiakin, sekä 21-25 -vuotiaat (molempia 12,9 %). Myös 26-30 - ja yli 30-vuotiaita oli saman verran (9,3 %). Alle 10-vuotiaita ei kyselyyn osallistuneista ollut kukaan.

6 KESKUSTELUFOORUMIN ARVIOINTI

Tarkoitukseni oli pääällimmäisenä tutkia, millaista hyötyä keskustelufoorumista on Kempeleen seurakunnan nuorisotyössä ja onko siitä nuorille itselleen hyötyä. Auttaako foorumi edistämään nuorten ja seurakunnan nuorisotyön ohjaajien sekä nuorten keskinäistä kommunikointia? Tärkeänä koin myös vastata kysymykseen: Miten nuoren ylipäättänsä kokevat foorumin?

6.1 Aktiivisuus ja mielenkiinnonkohteet

Yli 90 prosenttia vastanneista (96,8 %) oli rekisteröitynyt keskustelufoorumin käyttäjä. Vain yksi vastaaja ilmoitti olevansa rekisteröitymätön. Keskimäärin 41,9 % vastanneista, joka edusti suurinta yksittäistä joukkoa, seuraa foorumia kerran viikossa. 16,1 % ilmoitti seuraavansa foorumia 2-3 kertaa kuukaudessa ja 19,4 % kerran kuukaudessa. Päivittäin foorumia ilmoitti seuraavan 12,9 % vastanneista. Harvoin foorumia seurasi vain 9,7 prosenttia. Foorumille kirjoittamisen tiheydestä kysyttäessä 67,7 prosenttia vastanneista ilmoitti kirjoittavansa foorumille harvoin. Päivittäin kirjoittavia vastanneissa ei ollut ollenkaan. Keskustelufoorumin mielenkiintoisin osio kyselyn toteutushetkellä oli ”Muu toiminta”, jota mieluiten seurasi 45,2 prosenttia vastanneista. Vähiten mielenkiintoa herätti ”Varkkityöstä juttelua” -osio, jonka tarkoitus oli keskittyä nimenomaan varhaisnuorisotyöhön. Kulusta keskitietä parhaiten edusti ”UUTISIA KOSKIEN FOORUMIA” -osio 45,2:n prosentilla.

6.2 Käyttötarkoitukset ja tavoitettavuus

Suurin osa vastanneista kertoi käyttävänsä keskustelufoorumia informaation hakemiseen (80,6 %), ollakseen yhteydessä muihin nuoriin (38,7 %) sekä keskustelukseen itselleen ajankohtaisista asioista (35,5 %). Vähiten foorumia käytettiin kyselyn ajankohtana nuorisotyön toiminnan vaikuttamiseen (29 %), yhteydenpidon saavuttamisena työntekijöihin (22,9 %) sekä hengellisen kasvun tukemiseen (6,5 %). Kysyttäessä, miten keskustelufoorumin kautta tavoittaa nuorisotyönohjaajat, yli puolet (64,5 %) vastanneista oli sitä mieltä, että työntekijät tavoittaa hyvin. Vain 3,2 prosenttia ilmoitti tämän asian tapahtuvan huonosti. Hieman reilut puolet vastaajista (51,6 %) pitivät keskustelufoorumin esilläoloa Kempeleen seurakunnan nuorisotyön toiminnassa selkeänä. Melkein yhtä suuri määrä (54,8 %) koki keskustelufoorumin hyväksi asiaksi ja koki voivansa vaikuttaa seurakunnan nuorisotyön toimintaan.

6.3 Onko keskustelufoorumista hyötyä?

Kysymys on kohteeseen nähden hyvin laaja, miten hyödyn määrittelisi tässä tapauksessa. Tutkimustuloksia tarkasteltaessa huomaa selkeästi sen, että foorumi toimii ennen kaikkea informaatiota välittävänä välineenä hyvin. Yli puolet vastanneista (25 henkilöä) oli tätä mieltä foorumin käyttötarkoituksia kysyttäessä. Vastaajista 12 käytti foorumia myös yhteydenpitoon.

Miksi foorumia ei käytetä enemmän vuorovaikutukseen? Kyseessä on suhteellisen selkeästi tiettyyn kontekstiin sidottu keskustelufoorumi. Vaikka keskustelunaiheissa on annettu tilaa kontekstin ulkopuolelle meneville aiheille, niin sanotuille off-topic -aiheille, on foorumi selkeästi suunnattu keskittymään nimenomaan Kempeleen seurakunnan nuorisotyön toimintaan, joka voi kiinnostaa enimmäk-

seen ainoastaan aktiivisesti seurakunnan nuorisotyössä mukana olevia nuoria. Eräässä avoimessa palautteessa luki seuraavaa:

"-- Hieno idea, mutta en tiedä onko toimiva. Sisältöä pitäisi olla ollut massiivisesti alussa, sillä se vaatii 'kriittisen massan' että tällainen verkosto lähtisi pyörimään itsestään ja kunnolla. Alussa jos paikka vaikuttaa 'kuolleelta' eivät ihmiset tule sinne jatkossakaan --"

Foorumin julkaiseminen olisi siis pitänyt olla näyttävämpi ja sisältöä keskustelualueilla olisi pitänyt olla enemmän, jotta mielenkiintoa vuorovaikutukseen olisi tullut alusta asti enemmän. Voi myös olla, että vastaajista suurin osa suosii enemmän kasvokkain tapahtuvaa kommunikointia sen tuoman rikkaamman vuorovaikutuksen vuoksi ja kokee verkon kautta tapahtuvan kanssakäymisen vihjeettömyyden ja psykologisen etäisyyden liian epämiellyttäväksi. Kuitenkin foorumi antaa tärkeän informaation lisäksi mahdollisuuden vuorovaikutukseen.

6.4 Nuorten ja työntekijöiden välinen kanssakäyminen

Tutkimukseen osallistuneista 31:stä henkilöstä 20 oli sitä mieltä, että keskustelufoorumin kautta työntekijät tavoittaa hyvin. Kuitenkin 7 henkilöä vastasi käyttävänsä foorumia ollakseen yhteydessä nuorisotyönohjaajiin. Avoimessa palautteessa eräs henkilö kommentoi seuraavaa:

" Satun tietämään muutamia työntekijöitä, jotka eivät todennäköisesti ole ottaneet tarpeeksi vakavasti näin hienoa ja suurta mahdollisuutta kehittää nuorisotyötä uudelle tasolle. -- Tiedän, etteivät kaikki välitä tietokoneista tai netistä, mutta ajat muuttuvat ja haasteisiin on vastattava."

" jaa-a.. en tiedä pitäisikö porukkaa informoida foorumista enemmän vai miten, mutta joi-nakin kuukausina keskustelu on ollut melko laiskaa. Tässä on myös tietty noidankehä, ainakin mitä kavereilta olen kuullut: kun kukaan ei kirjoita, ei itselläkään ole mitään vastattavaa ja sitten keskustelu hieman jämähtää.. Muutama mielipiteitä herättävää keskustelun-aihe ei olisi pahitteeksi. :)"

Vuorovaikutuksen lisääminen keskustelufoorumille on vielä siis haaste. Onko työntekijöiden ja nuorten vuorovaikutuksen vähyys keskustelufoorumilla seurausta kasvotusten tapahtuvan kohtaamisen suosimisesta, verkon vihjeettömyydestä vai liian vähäistä mielenkiintoa herättävistä keskustelunaiheista? Keskustelufoorumi täyttää kuitenkin tärkeän Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ajaman verkkokirkko-projektin tavoitteen: läsnäolon. Seurakunnan nuorisotyö on läsnä verkossa ja aiempaan tutkimustulokseeni vielä viitatakseni, työntekijät on mahdollista tavoittaa hyvin foorumin kautta.

6.5 Nuorten kokemukset

Lievä enemmistö koki keskustelufoorumin olevan hyvä asia sekä vaikutuskanava. Kyselyyn vastanneista 17 henkilöä oli tätä mieltä, kun taas 13 henkilöä ei osannut sanoa. Vain yksi henkilö oli vastaan. Avoimissa kysymyksissä nousi seuraavia kommentteja:

" Tämä on minun mielestäni erittäin mainiosti toteutettu."

" Hyvä ja hieno yritys ja varmasti paljon hyöääkin osalle porukasta - itse en niin paljoa saanut irti."

" Lisää nuoria vaan kirjautumaan sisään! Hauska sivusto ja melko hyödyllinen."

Yleisesti ottaen palaute oli positiivista. Foorumin olemassaolo on hyvä ja hyödyllinen toiminnan jatke. Kysymys nuorten aktiivinnista jää kuitenkin leijuman ilmaan, kuinka nuoret saataisiin mukaan vuorovaikutukseen keskustelualueilla.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vaikka tutkimuksen kyselyosuuteen vastanneiden määrä jäikin mielestäni suhteellisen pieneksi verrattuna itse foorumille rekisteröityneiden määrään, ei tutkimus ole epäonnistunut. Tämä tutkimus ei pysty tarjoamaan yksityiskohtaisia ja laaja näkökulmaa keskustelufoorumin hyödyllisyyteen, mutta sillä on arvoa suuntaa näyttävänä aineistona sekä palautteena. Kempeleen seurakunnan nuorisotyö on ottanut uuden askeleen siirtyessään vähäisen vuorovaikutusmahdollisuuden sisältävästä joukkosähköpostituksesta verkkopohjaiseen keskustelufoorumiin. Tämä on selkeästi linjassa verkkokirkko-idean tavoitteiden kanssa, joka peräänkuuluttaa seurakunnan osallistumista, joko omaan tai muuhun teemaltaan saamaan, verkkopohjaiseen vuorovaikutukseen.

Tutkimusaineisto osoittaa selvästi sen, että keskustelufoorumi on pääosin informaation lähde nuorille. Erilaiset infot liittyen nuorten viikkotoimintaan, tapahtumiin, retkiin, koulutuksiin ja leireihin on helposti saatavissa niille tarkoitetuista keskustelualueista. Halutessaan nuoren on helppo olla yhteydessä työntekijöihin keskustelufoorumin kautta. Keskustelun vilkastuminen tosin näyttäisi vaativan tietynlaisen perustason vuorovaikutuksen määrässä. Tämä tietty edellyttää nuoria kiinnostavia keskustelunaiheita, mutta myös aktiivisuutta työntekijöiden puolelta. Jos vuorovaikutuksen haluaa saada kunnolla pyörimään, on koko työntekijätiimin jollain tasolla sitouduttava keskustelufoorumin kanssa toimimiseen. Tällä tarkoitan ehkä enemmänkin oikeaa asennetta kuin taitoa käyttää sitä. Jos työntekijät ovat aktiivisesti puhumassa keskustelufoorumin puolesta ja aloittamassa keskustelua, nuoret voivat löytää sieltä helpommin vuorovaikutusmahdollisuuksia.

Verkkopohjaisen vuorovaikutuksen kehitykselle on periaatteessa olemassa vähäisiä esteitä. Nykyinen keskustelufoorumi on vain yksi tapa hoitaa tätä. Erilaiset

niin sanotut instant message –ohjelmat, joilla yksi tai useampi henkilö voi täysin reaaliaikaisesti keskustella verkon kautta, ovat yksi tapa hoitaa intensiivisemmin vuorovaikutusta. Integroituminen, esimerkiksi omalla yhteisöllä tai käyttäjätilillä erilaisiin suosittuihin verkkoyhteisöihin kuten esimerkiksi Facebook- tai IRC-Galleria –palveluihin on yksi tapa olla verkon puolella siellä, missä nuoretkin.

Verkko tarjoaa nuorisotyölle muutakin kuin vain vuorovaikutusmahdollisuuden. Nuoria voi aktivoida ottamaan vastuuta seurakunnan oman nettisivuston kehittämisessä antamalla heille mahdollisuuden luoda itse sinne sisältöä. Sisältö voi käsittää tekstejä eri teemoihin liittyen, valokuvia, liikkuvaa kuvaa tai muuta multimediaa. Sisältö voidaan muokata muun muassa eräänlaiseksi verkkolehdeksi, jota toimittaa työntekijän johdolla joukko vapaaehtoisia, motivoituneita ja toimintaan sitoutuneita nuoria. Tällainen toiminnan muoto antaa myös kauempana asuville henkilöille hyvän mahdollisuuden osallistua.

Verkon mukanaan tuoma vihjeettömyys on haaste. Kaikessa sosiaalista vuorovaikutusta sisältävässä työssä ihmisten kanssa kasvokkain toimiminen on erittäin oleellista. Ihmisen ilmeet, eleet ja äänenpaino kertovat itsessään niin paljon henkilön ajatuksista, tunteista ja asenteista. Verkko luo kuitenkin vihjeettömyydestään huolimatta matalamman kynnyksen ottaa yhteyttä seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Yksityisyys voidaan helposti suojata kätkeytymällä, ainakin ensin, epäämääräisen nimimerkin taakse. Apua voi saada ilman leimautumisen pelkoa.

8 POHDINTA

Työni prosessi oli hyvin pitkä. Idean sain jo toisen opiskeluvuoteni aikana, jolloin opinnäytetyön tekemiseen liittyvä perehdyttäminen alkoi. Paikkana silloinen kotiseurakuntani, Kempeleen seurakunta, oli luonnollisin valinta, sillä olen vahvasti ollut rippikoulunjälkeisessä nuorisotyön toiminnassa mukana. Itse foorumin sain laitettua pystyyn syksyllä 2007. Tein myös samaisena syksynä noin kolmen kuukauden sijaisuuden kyseisen seurakunnan nuorisotyössä, joten foorumin alkutaivalta sain seurata erittäin läheltä. Tähän opinnäytetyöhön liittyvän kyselyn tein keväällä 2008. Aikaa siis on kulunut jonkin verran. Työtä ovat hidastaneet erilaiset työhaasteet eri paikkakunnilla.

Vaikka sijaisuuteni työn kohdeseurakunnassani oli lyhyt, huomasin uuden työvälineen/toimintamuodon käyttöönottoon liittyviä tärkeitä seikkoja. Kaksi keskeistä näistä olivat markkinointi ja työntekijöiden aktiivisuus. Oikeastaan molemmat liittyvät hyvin paljon toisiinsa. Ilman hyvää markkinointia ei kukaan nuori löydä keskustelufoorumille. Foorumia markkinoitiin erilaisissa tilaisuuksissa ja normaalisissa viikkotoiminnassa. Osalle nuorista näytettiin niin sanotusti kädestä pitäen, miten foorumi toimii. Informointia ei siis jätetty oman onnensa varaan, mutta näin jälkeinpäin katsottuna hieman suurempi panostus olisi ollut paikallaan.

Erilaisten mainosjulisteiden näkyminen aiheeseen liittyen esimerkiksi kouluissa ja mahdollisissa medioissa, kuten esimerkiksi paikallislehdissä, olisi ollut hyödyllistä hoksata tehdä. Tähän olennaisena liittyä edellä mainitsemani toinen seikka: työntekijöiden aktiivisuus. Avoimissa vastauksissa tuli esille, että kyseinen vastaaja ei ollut kokenut kaikkien nuorisotyötä tekevien viranhaltijoiden olleen täysillä mukana asian tiimoilta. Uuden toimintamuodon mukaan ottaminen vaatii aina oman aikansa, jotta se kunnolla nousee irti maasta; niin työntekijöiden kuin nuortenkin

kohdalla. Tätä työtä tehdessäni huomasin sen, että vaikka kaikkeen ei löydy aina tarvittavaa tietotaitoa, positiivinen asenne sekä muu toiminta uuden toiminnan aktivoimiseksi on äärimmäisen tärkeää. Huomasin myös sen, kuinka moninaisia sovelluksia uusi tekniikka tuo nuorisotyön tekemiseen. On hienoa, että esimerkiksi työssäni läpikäymääni internetiä hyödynnetään toden teolla Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piirissä.

Työtä tehdessäni huomasin jälleen hyvin tehdyn suunnittelun vaikutuksen. Mikäli olisin hieman tähdellisemmin suunnitellut työni teon kulun, olisin voinut olla as-teen verran tehokkaampi työssäni. Olen kuitenkin tyytyväinen panokseeni ja sii-hen, mitä sain aikaan. Tämä oli kuitenkin hyvä muistutus tuleviin työtehtäviin.

Jatkon tekeminen työlleni on mielestäni helppoa, sillä verkko tarjoaa hyvin paljon erilaisia mahdollisuuksia toteuttaa seurakunnan nuorisotyötä. Keskustelufoorumi on yleisessä mielessä hyvä ja vuorovaikutuksellinen väline. Verkkoa voi hyödyn-tää myös esimerkiksi verkko-opiskelusovellusten kautta nuorten koulutuksissa. Näitä koulutuksia ovat muun muassa isoskoulutus ja yökahvila-avustajakoulutus. Tämän vaikutuksen tutkimista olisi varmasti mielenkiintoista tutkia. Verkko antaa myös nuorille osallistumisen mahdollisuuksia. Erilaisten valokuvien, tekstien kir-joittaminen, musiikin tuottaminen ja muun multimedian suunnittelu Kempeleen seurakunnan internet-sivustolle voi olla tällainen tapa. Tämä opinnäytetyö antoi siis paljon eväitä omaan tapaan tehdä tulevaisuudessa kirkon nuorisotyötä.

LÄHTEET

Aalberg, V. & Siimes, M. A. 2007. Lapsesta aikuiseksi – nuoren kypsyminen naiseksi ja mieheksi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Arpo, R. 2005. Internetin keskustelukulttuurit: tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnoista ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Barnes, S. B. 2003. Computer-Mediated Communication. Human-to-Human Communication Across the Internet. Boston: A&B.

Damon, W. 1983. Social and Personality Development. New York, Lontoo: Norton & Company.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 10. painos. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.

Kirkkohallitus. 2007. Hengellinen elämä verkossa – Interaktiivisten verkkopalveluiden esiselvitystyöryhmän loppuraportti. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.evl.fi/tietohallinto/strategia/mietinto-2006-1/Hengellinen-elama-verkossa-esiselvitys-loppuraportti.rtf>. Luettu 12.9.2009.

Korpela, J. 2007. Internet hyöty- ja viihdekäytössä. Jyväskylä: Docendo.

Lamerichs, J. & te Molder, H. FM. 2003. Computer-mediated communication: from a cognitive to a discursive model. *New media & society* 5 (4), 451-473.

Lenhart, A., Lewis, O. & Rainie, L. 2003. Teenage life online. Teoksessa Galvin, K. & Cooper, P. (toim.) *Making Connections: Readings in Relational Communication*. 3. painos. Los Angeles, California: Roxbury Publishing Company. 354-361.

Matikainen, J. 2001. Vuorovaikutus verkossa : verkkopohjaiset oppimisympäristöt vuorovaikutuksen näyttämöinä. 2. painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Matikainen, J. 2006. Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja*. Helsinki: Yliopistopaino. 177-196.

Nurmela, Juha. 2006. Suomalaisten tieto- ja viestintätekniiikan käyttö – sosiologisia näkökulmia verkkoviestintään. Teoksessa P. Aula, J. Matikainen & M. Villi (toim.) Verkkoviestintäkirja. Helsinki: Yliopistopaino 43-68.

Oksanen, M. 2009. Lastenkirkko.fi. Kristillinen kasvatus 1. 4.

Peräkylä, A. 2001. Erving Goffman – sosiaalisen vuorovaikutuksen rakenteet. Teoksessa Hänninen, V., Partanen, J. ja Ylijoki, O – H. (toim.). Sosiaalipsykologian suunnannäyttäjät. Tampere: Vastapaino. 347-364.

Poikien ja tyttöjen keskus ry. 2009. PTK ry. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.ptk.fi/index.php?option=com_content&view=section&id=15&Itemid=151. Luettu 23.9.2009.

Sanakari, A. ja Jyrkämä, J. (toim.). 2005. Lapsuudesta vanhuuteen: iän sosiologiaa. 2.painos. Tampere: Vastapaino.

Spears, R. & Lea, M. 1992. Social influence and the influence of the 'social' in computer-mediated communication. Teoksessa M. Lea (toim.) Contexts of Computer-Mediated Communication. New York: Harvester Wheatsheaf. 30-65.

Spears, R., Lea, M. & Postmes, T. 2001. Social Psychological Theories of Computer-Mediated Communication: Social Pain or Social Gain. Teoksessa W. P. Robinson & H. Giles (toim.) The New Handbook of Language and Social Psychology. Chichester: John Wiley & Sons. 601-624.

Tornivaara, S.M. 2007. Yhteys pätkii – Nuori aikuinen seurakunnan haasteena. Kristillinen kasvatus 4. 10-13.

Uusitalo, R. 1985. Aikuistumisprosessi sosiaalisena tapahtumana. Teoksessa T-P. Hägglund, G. Amnell, V. Aalberg & K. Pylkkänen (toim.) Kasvu ja kehitys. Jyväskylä: Gummerus Oy 79-94.

Virtaa välillämme –nettikurssi. 2009. Virtaa välillämme –nettikurssi. Kristillinen kasvatus 1. S, 5.

Voipio, K. ja Uusitupa, S. 2000. Tietoliikenneaapinen: teleteknikkaa ymmärrettävästi. Helsinki: Otatieto.

Walther, J. B. & Parks, M. R. 2002. Cues Filtered out, Cues Filtered in. Computer-Mediated Communication and Relationships. Teoksessa M. L. Knapp & J. A. Daly (toim.) Handbook of Interpersonal communication. 3 rd edition. Thousands Oaks: Sage. 529-565.

Watt, S. E, Lea, M. & Spears, R. 2002. How Social is Internet Communication? A Reappraisal of Bandwith and Anonymity Effects. Teoksessa S. Wooglar (toim.) Virtual Society? Technology, Cyberbole, Reality. Oxford: Oxford University Press. 61-77.

LIITE 1

Kempeleen seurakunnan nuorisotyön keskustelufoorumin tutkimuskyselykaava-
ke

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

2. Oletko kirjoilla Kempeleessä?

- Kyllä
- Ei

3. Ikä

- Alle 10-vuotias
- 10-15 –vuotias
- 16-20 –vuotias
- 21-25 –vuotias
- 26-30 –vuotias
- Yli 30-vuotias

4. Oletko rekisteröitynyt käyttäjä Kempeleen seurakunnan nuorisotyön keskuste-
lufoorumilla?

- Kyllä
- Ei

5. Seuraan Kempeleen seurakunnan keskustelufoorumia keskimäärin

- päivittäin
- kerran viikossa

- 2-3 kertaa kuukaudessa
- kerran kuukaudessa
- harvoin

6. Arvioi Kempeleen seurakunnan keskustelufoorumin palstat asteikolla 1-5 (5= erittäin mielenkiintoinen ja 1= ei mielenkiintoinen)

- Säännöt
- Kirjautuminen foorumille
- UUTISIA KOSKIEN FOORUMIA
- Viikkotoiminta
- Rippikoulu- ja isostoiminta
- Muu toiminta
- Papin nurkkaus
- Off-topic
- Noin viikon vieras
- Yöpappila-avustajat
- Varkkityöstä juttelua

7. Kirjoitan Kempeleen seurakunnan keskustelufoorumille keskimäärin

- päivittäin
- kerran viikossa
- 2-3 kertaa kuukaudessa
- kerran kuukaudessa
- harvoin
- en koskaan

8. Käytän Kempeleen seurakunnan keskustelufoorumia

- informaation hakemiseen
- ollakseni yhteydessä työntekijöihin

- ollakseni yhteydessä muihin nuoriin
- keskustellakseni minulle ajankohtaisista asioista
- vaikuttaakseni nuorisotyön toimintaan
- hengellisen kasvun tukemiseen
- muuhun, mihin?

9. Tavoitan nuorisotyönohjaajat keskustelufoorumin kautta

- hyvin
- kohtalaisesti
- huonosti

10. Keskustelufoorumi on hyvin esillä Kempeleen seurakunnan nuorisotyössä

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

11. Mielestäni keskustelufoorumi on hyvä asia ja sen kautta koen voivani vaikuttaa Kempeleen seurakunnan nuorisotyön toimintaan

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

12. Miten haluaisit kehittää Kempeleen seurakunnan nuorisotyön keskustelufoorumia?

13. Muu palaute liittyen Kempeleen seurakunnan keskustelufoorumiin.